

جەمال تاهیر

مامۇستاو بەرپۆه بەری خویندنگای

رېكخستنهكان بوو

ھەرس کارساتیگی گەورە بوو، لە میژووی شۆرش و خەباتی گەلی کوردا، کۆستیگی زۆر داتەزین بوو لەگیان و ھەست و دل و دەروونی ھەموو رۆلەکانی گەلەکەماندا، رۆژگارێکی رەشی خستە بەردەم ئاواتەکانمان و شەو زەنگیگی بئێئومیدی ھینایە بەردەم ئاسۆی ئازادی و رزگاری و رەنجەرپۆییەکی بئێ ویزدانانە دایە دەست چارەنووسی خەبات و ماندووبوونی ھەزارھا پېشمەرگەو شەھید، غەم و پەژارە گەلی ھەژارو ستەمدیدە کورد، لەچەند ساتە وەختیکدا ئاسمان و زەوی کوردستان دوکەلی ھەناسە ساردی دایگرتو لەبۆرەییو خۆبەدەستەو دان بە دوژمن بەولاو، ھیچ رېگایەکی تر نەمایەو، لەم کاتە ھەرناھەموارو سەختە ژبانی گەلی کورداو لەگەڵ ئەم بارە نالەبارەشدا، رژیمی داگیرکەر بەزەمینەییەکی لەبارو بەگیان و بەرنامەییەکی پڕ لەتۆلەووە بەسازدانی ھەموو دامو دەزگا داپۆسینەرەکانی ھەنگاوی بەکرداری نامرۆفانەو رەگەزپەرستانە بۆ رەخسا بۆ کوردستان، بەمەبەستی بەئەنجامگەیانندی پلان و نەخشە درێندانەو پاکتاوەرەگەزپەرستانە لەسیاسەتە سێکۆچکەییەکە (بەعەرەب کردن و بەبەعس کردن و راگواستن) کوردستان ئەوێ پالەوان و پایە لەبن نەھاتووی ھەلسانەوێ مەیدانی ئەم ھەرسە پڕ لەکوێرەو ھەریە تیکرپای جەماوەری گەلی کوردمان بوون، لەناو خاکی کوردستاندا، چەند کەسانێکی دیاری بەو ھەو بەتوانا بوون کە لەسەر و ھەموویانەو، شەھیدی سەرکردە مامۇستا جەمال تاهیری خاوەن وزەو بەھەرەو بەسۆزی خۆشەویستی جەماوەری کورد بوو، کە بەراستی و بێدەراویکی و بێ سەنگردنەو، لەیەکەم رۆژی دوا ھەرسەو، زۆر بویرانە چاکی خەباتی بێوچانی بەمەیدانی و بەکردار لێکرد بەلاداو بەدروشمی خەباتی درێژخایەن و ماندوونەناسانەو بەقەبارە و دە ھەموو کێوکانی کوردستان، جاپی دامەزراندنی رېكخستنیکی نوێیدا بەگوێی ھەموو تینوانی ئازادی گەلی کوردا داو ھەر زوو بۆ ئەم مەبەستە پیرۆزە، خویندنگەییەکی پڕ لە ئەزموون و بەرنامە شۆرشگێرپیی پیک ھینا کە ھەر خۆی مامۇستاو لەھەمان کاتدا بەرپۆه بەری وانەکانی زانیاری و قالیبوون و جۆشدان بوو بۆ پێویستی ھەریەکە لەقۆناغەکانی شۆرش نوێخوازو گیانی بەرگری دروست بوون، بەرامبەر ھەر جەوورو پلان و نامیرەکانی دامودەزگا جۆراو جۆرەکانی دوژمنانی، لە داگیرکەرانی کوردستان، شەھیدی سەرکردە ئەوئەندە بەھەست و گیانیکی پڕ لەدەلسۆزی و لێپرسینەووە کاری ئەکرد کە ناوماڵ و ئەندامانی خێزانەکە لەھاوسەر و منال و براو کەس و کاریەو، سەرقال بوون پێوێ و بەتایبەتی مائی خۆی کردبوو بەجیگای پەییوەندی و سەردانی ئەندامانی بەرپرس و دوا جارپانی شۆرش لەسالی 1976دا، مامۇستا جەمال خاوەنی ئەزموون و بناغەییەکی گەورەو پتەوی ئامادەکراوی ئۆرگانەکانی رېكخستنی لەبارو گونجاوو ئامادە بوو، بۆیە بەشداری لەھوشۆرشە نوێخوازییە گەلەکەماندا کرد لەو سات و کاتە پڕ لەمەترسییە دوژمنی بەدەسلات و بەتوانا، لەھەموو رۆویەکەو، لەناو کەس و کارو براکانیدا لەپیش ھەموویانەو کاک کەمال تاهیری برا بچوکیان بوو بەتەمەن، بەلام بەتوانا و لێھاتوویی لەوکاتەدا لەپیش ھەموویانەو بەمال و خێزانەو ھاوکاری مامۇستا جەمالی برا ئەکرد، لەکاتیگدا تازە خێزانی دروستکردبوو لەخانوی کریدا بوو، لە گەرەکی پیرمەسوور زۆر جار کۆبوونەوومان لەوێ

ئەكرد كە بەھارخانى خېزانى، زۆربەگەرمى پېشوازى لى ئەكردىن، ئىمەش لەگەل كاك سەلىم سەرسىپى و كاك كەمال، ھەفالى سەرگەردە سەرپەرشتى ئەكردىن ھەرىكەمان بەرپىسى ھىلىك بووين، سەير لەوھدا بوو، ھەموومان بەخېزانى يەكترمان ئەناسى، تەنانەت بەناوى خۇمانەوھو لەگەل ئەوھشدا كە مامۇستا جەمال نەينىيەكەى (سەرگەوت) بوو، ئىمە ھەرىكەمان بەرپەناوى دىارى خۇى قسەمان لەگەل ئەكردو كەس و كارىشمان ئەيناسى ئەوھندە باوھرمان بەيەكتر بوو، لەكاتىكدا بەدرى خانى خېزانى مامۇستا جەمال و منالەكانىش ئەيناسىن، بەلام ھاوبىرى و راستى و خۇشەويستى بەرنامەكەمان و بەدلىسۆزى پەروھدەكردن و سەرپەرشتى كردنى ھەفالى سەرگەردەمان، بەجۆرىك رايھىنابووين كە ھاوپرى و برادەرەكانەمان لەخۇمان خۇشەويستر بىت، بەتايبەت مامۇستا جەمال خاوەنى پەروھدەكردنىكى حزبى زۆر دلىسۆزانەو لەبەرامبەرىشدا بەكارھىننى ھەلسەنگاندنىكى زۆر زانىارىانە بوو كە لەكاتو شوين و ناستى خۇيدا بەكارى ئەھىنا شەھىدى سەرگەردە بەجۆرىك خەباتى ئەكرد لەوسەردەمە دژواردا باوھشى بەھەموو كوردستاندا كردبوو، چوبووه ناو ھەموو مال و خېزان و لەھەموو شارو دى و شارۆچكەكانى كوردستاندا كەسانى دلىسۆزو لىھاتوى بەدى ئەكردو زۆر دانايانە، پەيوھندى پىوھنەكردو وەكو ئەندازىرىكى لىھاتوى پىكخستن، لەشانە نەينى و ئەلقەرۇشنىبىرى و دەستە جىاوازو پىويستەكاندا، رىكىئەخستن و سەرپەرشتى و رىنمايى پىويستى لەكاتى خۇيدا ئەكردن، ھەر لەگەل دروستبوونەوھى شۇرشى نوپخوازى گەلەكەماندايەكسەر مامۇستا جەمال ئەلقەى پەيوھندى خۇى دروست كردو بەردەوام نامەى رىنمايى ئال و گۆر ئەكردلەگەل سەرگەردايەتى، تەنانەت خۇى سەرپەرشتى دەستەچەكدارەكانى ناوشارى ئەكرد لەگواستەنەوھو شارنەوھو پەيداكردنى جىگا شوين لەناوشاردا كەلە سەرەتادا بەزۆرى ھەفالى شەھىد جەمالە رەش و دەستەكەى ئەھاتنە ناوشار، لەھاوپرى بەھىمەتەكانى لەوكاتەدا، عەبدولخالق ھەورامى و كاك ھەمە رەشىد شارەزوورى و مامۇستا شىخ مەھمەدە سوورو عەبدوللای حاجى سەعید و كاك حاجى سلیمان خەراجىانى و كاك ھەمەنورى و سەلىم سەرسىپى و ھەمە سوورو ئەمىن شەوكەت و چەندى تر، مامۇستا جەمال تاھىر دووجار زىندانى كرا لەلایەن بەرپوھبەرايەتى ئەمنى سلیمانىەوھ لەوكاتەدا بەراستى لەوھشدا سەرگەردە پالەوانى خۇپاگر بوو لەكاتىكداو لەجارى دووھمدا، پىاوەكانى ئەمنى رۆيم بەناشكرا گەشىتبوونە قەناعەت كە ئەمە ھاوپرى سەرگەوتەو بەرپىسى يەكەمى رىكخستنەكانى ناوشارەو بە ئەوپەرى دىندانە ئازارىان دابوو لە چەلى زستاندا، لەناوسەردابىكى ناوئادا دايان نابوو، وە ھەردوو جارەكە بەلىبووردنى گشتى رزگارى بوو، كاتىكىش ھاتەدەرەوھ لەوچەلى ھاوينەدا لەبەر خۇر دائەنىشت، ھىشتا ھەرسەرمای بوو، بەم ھەموو كردەوھ جوان و پىر لەسەرورەيىەو ھەست و سۆزە شۇرگىپىبە بە نرخەو بەوھەموو رەوشتە بەرزەى شەھىدى سەرگەردە لە خۇنەويستى و خۇ بەزل نەزانىن و حساب نەكردن بۇ ھىچ جۆرە بەرزەوھندىبەكى خۇى كە لەوكاتەدا، لە خانوويەكى كرىچىدا بوو لە گەپەكى (بەرانان)، نرىك شەخسەكەى ئابلاخ، بەلام زۆر سەرىبەرزانەو بەقەناعەتەوھ كارى ئەكردو ملكەچ بوو بۇ ھەموو پىشنىازو رەخنەيەكى ھاوپرىكانى و بەچاوپىكى زۆر دلىسۆزى و بەھىواى پاشەپۆژو بى جىاوازى و ھەرىكە لەناستى تواناو بۇچوونى خۇيدا، مەمەلەى لەگەل ئەكردن كە بەتەواوى بە پىچەوانەى زۆر لە بەرپىسەكانى ئىستا بوو، بازى بەسەر خەبات و تواناى ھىچ ھاوپرىكەيدا نەئەدا بۇ كەسانى خزم و ناسىاوى. وە زۆر بەوردى و لە دواى بەكارھىننى ئەزموونىكى سەرگەوتوو، كەسانى شىاوى لەشوینى شىاوى ولەجىي خۇيدا بەكار ئەھىناو كەسى بەسەرگەسدا نەئەسەپاندا، ھەموو زانايى و وردەكارىبەكى بۇ چەسپاندى بەرنامەكانى رىكخستن و پتەوكردنى ئۆرگانەكانى بوو بناغەيەكى زۆر پتەوو خاوەن ئەزموون و لىھاتوويى كادەرە دەرچووهكانى ئەم خويندنگە شۇرگىپىبەى ھەفالى

سەرکردە بوو ڤاكتەرى لەبارى جاردانى پيڤهينانى پيڤخستنى نوئى و شوپشى نوئى بوو كه ئەنجامەكەى برينى قۇناغەكانى شوپش بوو ھەر لە دەستەكانى پارتيزانى و دروست بوونى ھەريەمەكان و مەئبەندەكان خاوەنى شوپشى رزگار كراو لەسەر خاكي كوردستان و چۆك دادان بە دوژمن، بۆ چەند جار وتووێژ لەگەڵ سەرکردايەتى شوپشدا كە پيش چەند ساليك بەدواى تاقە ئەنداميك يان شانەيەكى رېڤخستەكانى ئەگەر پراو لە سالى 1982 توانى جەماوەرو خویندكاران لە ھەموو شوپشەكانى كوردستاندا راپەرپنيت بەرووى دوژمندا گەيشتە ئەوئاستەى كەناوى گەلى كورد بەجۆريكى پيشكەوتوو چوو دەرهوى و لات و بناغەكەى ئەوئەندە بەباوەرو لياھاتوو پشوو دريژ بوو كادرو ئەندامەكانى لەشالۆوى درندانەى بەناو ئەنفاليش ورەى بەرنەداو لەكاتى خویدا، ھەركادرەكانى ئەم شوپشە بوون بە ھەويى راپەرپنيتكى سەرتاسەرى كوردستان كە تيايدا كەركوكى قودسى كوردستانى تيا رزگار كراو دواتريش كۆرەو مېژووويە چەند مليونىيەكەى كوردى تيا تۆمار كرا كە كوردى بەھەموو جياھان ناساندو ويژدانى دنياى ھەژاند، بەرامبەر بە سۆزى كوردو دەرکردنى برپارى 688 ى نيودەولەتى كە بەئاشكرا پشتگيرى گەلى كوردى تيا بەدى كراو لە سنوورى ھيمنى و ئارامدا، ئيدارەى كوردى دامەزرا كە ئيستا جيگاي چاوديري و پشتيوانى دەولەتانى جياھان و برپار بەدەستەكانەو ئاسۆيەكى رووناكى پر لەئوميدى رزگارى و ئازادى ھەموو جەماوەرى گەلى كوردمانە كە ھەفالى سەرکردە ھاوپرۆ (سەرکەوت) ى نەمر تيايدا دارپژەرى بەردى بناغەو ڤاكتەرى سەرکەوتنى ئەم شوپشە پر لەسەرورەيەمان بوو، بۆ ھەتاهەتايى ھەموو رۆلەكانى گەلى كورد بە نەوھەكانى پاشەرۆژيشەو ھەقە شانازى پيوە بكەين و زۆر بەداخىكى گەورەو ئەم شەھيدە سەرکردە شارەزا و خەمخۆرەى جەماوەرو ھاوپرۆكانى، مەرگ بوارى بەدریژەى خەباتى نەداو لە بەروارى 1983/7/14 شەھيد بوو بەلام بۆ ھەتاهەتايى يادى لەناوماندا دەمپنيتەو.

عوسمان كانى پانكەيى